

UCHWAŁA NR 80/11.....
ZARZĄDU POWIATU BYDGOSKIEGO
 z dnia 14 grudnia 2011 r.....

zmieniająca uchwałę nr 24/2011 Zarządu Powiatu Bydgoskiego w sprawie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej na lata 2011 – 2015.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 Nr 142 poz. 1592 ze zm.)¹ w związku § 4 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 24, poz. 128) uchwała się co następuje:

§1. Do Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej na lata 2011–2015, dodaje się załączniki nr 4 i 5 stanowiące integralną część programu:

1. Program poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej – załącznik nr 4,
2. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – załącznik nr 5.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Sekretarzowi Powiatu Bydgoskiego.

§3. Uchwała wchodzi z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Zarządu Powiatu Bydgoskiego

Starosta Bydgoski
Wojciech Porzych

Członkowie Zarządu:

1.
2.
3. Niedzwiedzka.....
4.

Dyrektor
Wydziału Edukacji Kultury i Sportu Sekretarz Powiatu

Maria Strak

Łukasz Kowalski

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688, Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055; z 2007 r. Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458; z 2009 r. Nr 92, poz. 753, Nr 157 poz. 1241; z 2010 r. Nr 28 poz. 142 i 146, Nr 40 poz. 230, Nr 106 poz. 675; z 2011 r. Nr 21 poz. 113, Nr 217 poz. 1281.

RADA PRAWNY
mgr Czesław Czajkowski
4440

Załącznik nr 4
do Uchwały nr 80/11
Zarządu Powiatu
Bydgoskiego
z dnia 14 grudnia 2011.

**Program poszerzania, zróżnicowania
i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla
osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie
pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej,
samopomocy środowiskowej.**

Bydgoszcz, listopad 2011r.

1. Wstęp

W każdej społeczności lokalnej istnieją osoby, które nie w pełni uczestniczą w życiu wspólnoty. Jedną z grup osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym są osoby z zaburzeniami psychicznymi. Umożliwienie adresatom programu przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie samodzielnie pokonać, poprzez zwiększanie ich wiedzy i umiejętności oraz zaangażowanie do tworzenia ruchu samopomocowego, zwiększą szansę na sukces. Istotnym zadaniem jest podjęcie działań przez instytucje i organizacje działające na terenie powiatu bydgoskiego zmierzające do współpracy w tworzeniu skoordynowanego i efektywnego systemu oparcia w stosunku do osób z zaburzeniami psychicznymi i znajdujących się w sytuacjach stwarzających zagrożenie dla ich zdrowia psychicznego. Partnerstwo i współdziałanie wszystkich form oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych istniejących na terenie powiatu bydgoskiego pozwoli udoskonalać i poszerzać sieć oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także przeciwdziałanie marginalizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym bez podziałów wiekowych, wyznaniowych, ekonomicznych i społecznych. Pozwoli na wyrównywanie szans w dostępie do edukacji, kultury, terapii, rynku pracy, mieszkalnictwa oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym grup defaworyzowanych.

2. Diagnoza

Diagnoza środowiska osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie Powiatu Bydgoskiego została przedstawiona w Powiatowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Największe skupisko osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie jest zlokalizowane w Domach Pomocy Społecznej w Koronowie i Bożenkowie, w gminach Dobrcz i Dąbrowa Chełmińska. Na tej podstawie największe natężenie działań skupia się właśnie na te obszary. Podejmowane są działania mające na celu organizowanie opieki stacjonarnej, pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla podopiecznych i ich rodzin. Realizowane są zadania z zakresu przeciwdziałaniu agresji, profilaktyka uzależnień. Domy współpracują z Poradnią Zdrowia Psychicznego w Bydgoszczy, Szpitalem Psychiatrycznym w Świeciu, Katedrą i Kliniką Psychiatrii w Bydgoszczy.

3. Cel Programu

Celem programu jest poszerzenie zasięgu i dostępności istniejących i inicjowanie nowych form opieki, pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Podjęte zadania mają na celu zwiększenie efektywności i unowocześnienie funkcjonujących już rodzajów instytucji i placówek pomocowych. Wspieranie działań ograniczających tendencje do bierności, izolacji i wykluczenia osób psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie prowadzić będzie do poprawy funkcjonowania społecznego i jakości życia tych osób, umocnienia

ich pozycji społecznej i poczucia wpływu na własną sytuację życiową. Zadaniem programu jest ograniczenie zakresu i stopnia niedostosowania społecznego osób z zaburzeniami psychicznymi, ograniczenie rozmiaru negatywnych następstw chorób psychicznych oraz wyzwolenie uczucia bycia potrzebnym i wartościowym zarówno wśród uczestników programu jak i osób zaangażowanych w jego realizację, stworzenie partnerskich zasad współpracy z innymi podmiotami działającymi w tym zakresie, wzrost kompetencji zawodowych osób zaangażowanych w realizację projektu.

4. Zadania

Lp	Nazwa zadania	Jednostki realizujące	Wskaźniki monitorujące
1	Udzielanie wsparcia psychologicznego towarzyszącego rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej poprzez pomoc psychologiczną i pedagogiczną, prowadzenie indywidualnej psychoterapii dot. problemów emocjonalnych i psychicznych	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z filią w Bydgoszczy	Liczba uczestników w terapii
2	Współpraca ze Środowiskowymi Domami Samopomocy i poszerzenie dostępności do tej formy oparcia społecznego, w zakresie opieki, terapii i rehabilitacji	ŚDS w Gądeczu, Solcu Kujawskim i Nowej Wsi Wielkiej	Liczba uczestników
3	Zapewnienie całodobowej opieki w odpowiednim standardzie, w domach pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	PCPR, domy pomocy społecznej w Koronowie i Bożenkowie	Liczba mieszkańców domów pomocy społecznej
4	Nawiązywanie współpracy i organizacja wizyt studyjnych w powiatach prowadzących mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie	Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy,	Liczba spotkań
5	Współpraca z Warsztatami Terapii Zajęciowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy	WTZ w Białych Błotach i Solcu Kujawskim	Liczba uczestników
6	Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej działającymi na terenie powiatu bydgoskiego w celu zapobiegania lub pogłębiania się dysfunkcji osób z zaburzeniami psychicznymi	PCPR, OPS funkcjonujące na terenie Powiatu Bydgoskiego	Liczba osób korzystających z pomocy

7	Współpraca z Zakładem Aktywności Zawodowej , w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej uczestników	ZAZ w Białych Błotach	Liczba uczestników
8	Wspieranie inicjatyw i poszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze wsparcia	Organizacje pozarządowe i jednostki działające w obszarze wsparcia	Liczba uczestników
9	Realizowanie koncepcji utworzenia Centrów Leczenia Środowiskowego z uwzględnieniem zasad dostępności , wszechstronności, koordynacji i ciągłości opieki.	Starostwo Powiatowe, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, miasto Bydgoszcz	
10	Organizowanie spotkań informacyjnych i konferencji w zakresie efektywnych form wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Starostwo Powiatowe Domy Pomocy Społecznej, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna , WTZ, ZAZ, ŚDS	Liczba zorganizowanych spotkań,
11	Propagowanie materiałów informacyjnych dot. form wsparcia środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Realizatorzy programów	

5. Źródła finansowania.

Program będzie finansowany z różnych źródeł: budżetu samorządu powiatowego, budżetu państwa, zewnętrznych środków finansowych Unii Europejskiej.

6. Rodzaje oparcia i pomocy społecznej dla osób niepełnosprawnych .

Świadczenia w zakresie pomocy społecznej na terenie powiatu bydgoskiego są realizowane w następujących placówkach:

- Środowiskowe Domy Samopomocy.
- Warsztaty Terapii Zajęciowej.
- Zakłady Aktywizacji Zawodowej.

Są to placówki będące ośrodkami wsparcia o zasięgu lokalnym, przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi mające na celu utrzymanie tych osób w ich środowisku rodzinnym oraz zapobieganie instytucjonalizacji. Przeznaczone są dla osób chorych psychicznie, po

leczeniu ambulatoryjnym lub szpitalnym, nie stanowiących zagrożenia dla samych siebie i otoczenia.

- Domy Pomocy Społecznej.

Są to placówki świadczące usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązujących standardów, przeznaczone dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących funkcjonować samodzielnie w środowisku.

- Dom Dziecka.

Jest to całodobowa placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego. Zapewniająca dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajanie niezbędnych potrzeb. W ramach działalności zapewnia się również zajęcia wychowawcze, edukacyjne, terapeutyczne oraz odpowiednia rehabilitację i zajęcia specjalistyczne dla dzieci niepełnosprawnych

7. Wykaz placówek:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Gądeczu, 86-022 Dobrcz
- Środowiskowy Dom Samopomocy 86-050 Solec Kujawski, ul. 29 listopada 10.
- Środowiskowy Dom Samopomocy 86-060 Nowa Wieś Wielka, ul. Ogrodowa 2a.
- Warsztaty Terapii Zajęciowej „Dąb” 86-005 Białe Błota, ul. Szubińska 87d.
- Warsztaty Terapii Zajęciowej 85-050 Solec Kujawski, ul. 23 stycznia 17c
- Zakład Aktywizacji Zawodowej 86-005 Białe Błota, ul. Centralna 27a
- Dom Pomocy Społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Koronowie, 86-010 Koronowo, ul. Paderewskiego 35
- Dom Pomocy Społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Bożenkowie, 86-031 Osielsko, ul. Nadrzeczna 1
- Dom Dziecka w Trzemiętowie, 86-014 Sicienko

8. Grupa odbiorców:

- osoby chore psychicznie i niepełnosprawnie intelektualnie oraz członkowie ich rodziny,
- organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych,
- podopieczni Domów Pomocy Społecznej i ich rodziny,
- podopieczni Środowiskowych Domów Samopomocy, Zakładów Aktywizacji Zawodowej, Warsztatów Terapii Zawodowej.

9. Oczekiwane efekty z zakresu realizacji programu poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej.

- Dalszy rozwój, a także rozszerzenie oferty i dostępności istniejących form oparcia społecznego, jako pełnego dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego człowieka, dla osób z zaburzeniami psychicznymi w środowiskach lokalnych.
- Możliwości uzyskania pełniejszego zaspokojenia potrzeb osób psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie, a także integracji społecznej.
- Zwiększenie uczestnictwa społecznego – poprzez zaangażowanie w program wspólnot lokalnych, rodzin, osób indywidualnych.
- Zróżnicowanie, unowocześnienie i zabezpieczenie ciągłości i jakości w/w form oparcia społecznego.
- Poprawa funkcjonowania społecznego osób z problemami zdrowia psychicznego i niepełnosprawnych intelektualnie oraz umocnienie ich pozycji społecznej i poczucia wpływu na własną sytuację życiową.
- Ograniczenie rozmiaru negatywnych następstw choroby psychicznej czy niepełnosprawności intelektualnej.
- Działanie Centrów Leczenia Środowiskowego , które ułatwią i usprawnią kompleksową opiekę nad chorym w środowisku.

10. Monitoring programu:

Działania wykazywane w programie będą monitorowane po zakończeniu każdego roku kalendarzowego, a sprawozdawczość sporządzana w wyznaczonym terminach i załączona do ogólnego sprawozdania z realizacji Powiatowego Programu Ochrony zdrowia Psychicznego.

11. Termin realizacji:

Zadania będą realizowane w latach 2011-2015.

Załącznik nr 5
do Uchwały nr 80/11
Zarządu Powiatu
Bydgoskiego
z dnia 14. grudnia 2011.

PROGRAM

**PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
W POWIECIE BYDGOSKIM**

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Bydgoszczy**

Bydgoszcz, listopad 2011

I Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, od jakości której zależy wartość społeczeństwa, a także los jednostki. Człowiek przeżywa w niej najważniejszy okres kształtujący między innymi jego styl życia, osobowość, pogląd na świat. Zatem dom rodzinny powinien być spostrzegany jako środowisko miłości i opieki, bezpieczne i ciepłe miejsce domowego ogniska, schronienie przed złem zewnętrznego świata. Jednak dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem przemocy, zagrożenia, poniżenia, lęku i cierpienia. Osoby doznające przemocy doświadczają bezsilności, przygnębienia i rozpacz.

Przemoc domowa stała się zjawiskiem społecznym. Aby jej skutecznie przeciwdziałać należy podejmować działania systemowe. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dają taką możliwość wskazując zadania poszczególnych samorządów i źródło ich finansowania.

W poszukiwaniu skutecznych form przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pomagania jej ofiarom zaangażowani są profesjonaliści, organizacje pozarządowe, instytucje gminy, powiatu i województwa. Nie jest to zadanie łatwe, bo środowisko rodzinne jest i powinno być skutecznie chronione przed zagrożeniami zewnętrznymi. Zajmowanie się przemocą wymaga wnikliwego rozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, jak i szczególnej troski oraz rozwagi w trakcie interwencji.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bydgoskim jest spójny z celami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bydgoskim na lata 2009-2015. Niniejszy program stanowić ma bazę do budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Bydgoskim przy współpracy wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się tematyką przemocy.

II Postawa prawna

Program powstał w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.).
3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006r.
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. (Kodeks rodzinny i opiekuńczy).
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z dnia 3 października 2011 r.).

Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych powiatu należy między innymi opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Ponadto do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

1. tworzenie i prowadzenie ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
2. prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

1. tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie
2. opracowywanie i realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Program wpisuje się w założenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Bydgoskim na lata 2009-2015.

Funkcjonujące w Powiecie Bydgoskim różnego rodzaju formy zinstytucjonalizowanej pomocy przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają na celu udzielenie wsparcia socjalnego, moralnego, finansowego, edukacji najbliższego otoczenia, mobilizowania lokalnych władz do działań pomocowych na rzecz osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc.

III Podstawowe terminy związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

W rozumieniu ustawy przemoc w rodzinie to “jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującą szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. W przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystywanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. **JEST INTENCJONALNA**
Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie oraz podporządkowanie ofiary.
2. **SIŁY SĄ NIERÓWNOMIERNE**
W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy.
3. **NARUSZA PRAWA I DOBRA OSOBISTE**
Sprawca wykorzystując przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
4. **POWODUJE CIERPIENIE I BÓL**
Sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Formy przemocy: przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna i ekonomiczna, które charakteryzują się odpowiednio do rodzaju przemocy zachowaniami.

Typy przemocy z jakimi się spotykamy w rodzinie obejmują: przemoc wobec dziecka, w tym zaniedbanie, przemoc wobec małżonka/partnera, rodziców, rodzeństwa zaniedbanie i przemoc wobec osób w podeszłym wieku, osób niepełnosprawnych.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie uwzględnia następujące elementy:

- diagnozę zjawiska,
- przerywanie przemocy

- poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne, pedagogiczne, medyczne w tym uświadamianie ofiarom ich praw i możliwości uzyskania pomocy
- zabezpieczenie schronienia osobom doznającym przemocy w rodzinie
- utworzenie grupy wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc
- odizolowanie sprawców przemocy i przekonanie ich do poddania się działaniom korekcyjno-edukacyjnym lub terapeutycznym w celu powstrzymania się od stosowania przemocy i uświadomienia sobie wyrządzanych krzywd.

IV Diagnoza

Statystyki związane z przemocą

Tabela 1. Liczba ofiar przemocy domowej wg. procedury "Niebieskiej Karty"

	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	156.788	157.854	130.682	139.747	132.796
w tym: kobiety	91.374	91.032	76.162	81.985	79.811
w tym: mężczyźni	10.387	10.313	8.556	10.664	11.728
dzieci do lat 13	37.227	38.233	31.001	31.699	27.502
nieletni od 13 do 18 lat	17.800	18.276	14.963	15.399	13.755

Dane na podstawie: www.policja.pl

Tabela 2. Dane statystyczne dotyczące powiatu bydgoskiego.

L.p.	Dane statystyczne związane z występowaniem przemocy w rodzinie	Dane za okres I-XII 2010 r.	Dane za okres I-VI 2011 r.
1.	Przeprowadzone interwencje domowe (ogółem)	333	94
	w tym dotyczące przemocy w rodzinie /procedura Niebieskiej Karty/	168	90
2.	Interwencje dotyczące przemocy domowej w podziale na miasto i wieś	35 133	21 69
3.	Osoby pokrzywdzone w wyniku przemocy domowej – ogółem (dane dotyczą miast Koronowo i Solec Kujawski)	110	67
	W tym :		
	Kobiety	82	45
	Mężczyźni	10	11
	Małoletni do ukończenia 13 r. z	14	5
	Małoletni w wieku 13-18 lat	4	6

4.	Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie – ogółem (dane dotyczą miast Koronowo i Solec Kujawski)	83	50
	W tym :		
	Kobiety	5	5
	Mężczyźni	77	44
	Nieletni	1	1
5.	Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu – ogółem	43	26
	W tym:		
	Kobiety	3	0
	Mężczyźni	40	26
	Nieletni	0	0

V Cele programu

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie wobec osób starszych i dzieci. Program ma także przyczynić się do ograniczenia skali problemu i skutków przemocy domowej. Istotnym jest podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc oraz korygowanie ich agresywnych postaw i zachowań.

Cele szczegółowe programu:

1. Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pomoc ofiarom oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu ich świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie na terenie powiatu.
2. Wypracowanie modelu działań systemowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w powiecie bydgoskim oraz koordynowanie działań pomocowych jak również stworzenie organizacyjnych i kadrowych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
3. Propagowanie idei systemowej współpracy między instytucjami i organizacjami –tworzenie lokalnej sieci pomocy oraz zespołów interdyscyplinarnych. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie poprzez konferencje i spotkania na ten temat, działania propagujące pozytywne postawy w stosunkach międzyludzkich . Dostarczenie wiedzy społeczeństwu o zjawisku przemocy w sposobach radzenia sobie z tym problemem.
4. Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników instytucji w zakresie rozpoznawania przemocy oraz właściwego stosowania strategii zaradczych i pomocowych poprzez m.in. szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
5. Wspieranie ofiar przemocy w rodzinie w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej oraz w przerwaniu cyklu przemocy, a także zapobieganie kolejnym aktom przemocy w rodzinie. Działania w zakresie udzielenia pomocy osobom dotkniętym przemocą poprzez wsparcie i terapię, udostępnienie wiadomości o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
6. Terapia osób doznających przemocy w rodzinie. Wsparcie dla pozostałych członków rodziny.

7. Wspieranie rodziny w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia.
8. Oddziaływanie na sprawców przemocy poprzez realizację programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy.
9. Propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych i prawnych dotyczących przeciwdziałaniu przemocy.
10. Motywowanie społeczności lokalnych, mass mediów, organizacji i instytucji do podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i osób starszych.

VI Odbiorcy programu

Program ukierunkowany jest na pomoc poszczególnym osobom doświadczającym przemocy w rodzinie jak i osobom stosującym przemoc wobec bliskich. Program obejmuje wsparcie dla:

- osób doznających przemocy : kobiet, mężczyzn, dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych,
- osób stosujących przemoc w rodzinie : kobiet i mężczyzn,
- świadków przemocy w rodzinie,
- instytucji i organizacji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.

VII Przepisy prawne związane z problematyką przemocy w rodzinie

Prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim m.in.za:

art. 207 §1 k.k. Znęcanie się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny - podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (ścigane z urzędu).

art. 191 §1 k.k. Kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbę bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia - podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 (ścigane z urzędu).

art. 197 §1 k.k. Kto przemocą lub groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego).

art. 209 §1 k.k. Kto uporczywie uchyla się od wykonywania ciężącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez nie łożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych - podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego)ⁱ.

VIII. Zadania w zakresie diagnostycznym, profilaktycznym i edukacyjnym

dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie rozumie się:

- działania z zakresu interwencji kryzysowej,
- wsparcie i profesjonalną pomoc,
- oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne lub terapeutyczne dla osób stosujących przemoc,
- organizowanie i prowadzenie zajęć terapeutycznych dla osób doznających przemocy i członków ich rodzin,
- edukacja w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz sposobów radzenia sobie z tym problemem,

- propagowanie pozytywnych rozwiązań merytorycznych, organizacyjnych i prawnych związanych z przeciwdziałaniem przemocy,
- motywowanie społeczności lokalnych, mediów, organizacji oraz instytucji do podejmowania działań na rzecz osób doznających przemocy ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci i osób starszych.

Koalicja w Powiecie – zespół interdyscyplinarny:

W gminach na terenie powiatu bydgoskiego zostały utworzone lub w najbliższym czasie zostaną powołane zespoły interdyscyplinarne do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania wobec osób doznających przemocy w rodzinie:

- zapewnienie bezpieczeństwa (plan działań i schronienie),
- udzielenie wsparcia psychologicznego, informacji, wskazanie miejsc pomocowych na życzenie lub z mocy prawa,
- powiadomienie Policji, Sądu, Prokuratury,
- uruchomienie działań związanych z procedurą Niebieskiej Karty.

Działania wobec dzieci:

- diagnoza sytuacji rodzinnej, szkolnej, zdrowotnej – zapewnienie bezpieczeństwa, zorganizowanie wsparcia rodziny.

Działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie:

- przeprowadzenie rozmowy interwencyjno-ostrzegawczej,
- przeprowadzenie rozmowy motywującej do podjęcia leczenia odwykowego,
- skierowanie do punktu konsultacyjnego, poradni dla osób uzależnionych,
- skierowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub oddziaływaniach terapeutycznych,
- powiadomienie Policji, Prokuratury,
- współpraca z kuratorami sądowymi.

Formy wsparcia realizowane w powiecie:

Na terenie powiatu pomocą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zajmuje się szereg instytucji:

1. Powiatowa Komenda Policji oraz Komisariaty Policji w Gminach
2. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy
3. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Bydgoszczy
4. Koordynatorzy Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z Filią w Bydgoszczy
6. Gminne i Miejsko - Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
7. Punkty informacyjno – konsultacyjne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gmin.
8. Gminne i Miejsko - Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
9. Fundacje i Stowarzyszenia działające na rzecz osób doznających przemocy oraz realizujące programy korekcyjno – edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.
10. Zespoły interdyscyplinarne do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonujące w gminach.

IX Obszary i kierunki działań związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie powiatu bydgoskiego

Cele działań i przewidywane efekty realizacji odnoszą się do następujących obszarów:

1. **Działania profilaktyczne i edukacyjne:** promowanie wartości rodzinnych, prawidłowych postaw społecznych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych, diagnoza, udzielanie informacji, edukacja osób zagrożonych przemocą, uwikłanych w przemoc oraz specjalistów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udostępnianie i przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy oraz jego skutków, informowanie o możliwych formach pomocy poprzez opracowanie i kolportaż materiałów informacyjnych. Współdział w organizacji konferencji promującej wartości rodzinne i postawy prospołeczne.
2. **Działania interwencyjne:** udzielanie natychmiastowego wsparcia i pomocy osobom, których zdrowie i życie zagrożone jest w związku z występowaniem przemocy w rodzinie, działania związane z izolacją osób stosujących przemoc i ochroną ofiar.
3. **Działania wspierające:** psychologiczne, socjalne, pedagogiczne, prawne, terapeutyczne i inne skierowane do osób doznających przemocy.
4. **Działania korekcyjno – edukacyjne,** terapeutyczne i inne skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Realizacja Programu będzie oparta na następujących działaniach:

1. Poradnictwie specjalistycznym – socjalnym, psychologicznym, pedagogicznym, prawnym.
2. Pracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy oraz innych placówek świadczących pomoc osobom uwikłanym w przemoc.
3. Pomocy psychoterapeutycznej, psychologicznej i pedagogicznej dla ofiar przemocy w rodzinie – dorosłych i dzieci.
4. Realizacji działań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie – prowadzenie programów korekcyjno – edukacyjnych, terapeutycznych lub innych.
5. Współpracy służb w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie – z organizacjami pozarządowymi, związkami wyznaniowymi, instytucjami zajmującymi się problematyką przemocy w rodzinie.
6. Przygotowaniu i upowszechnianiu materiałów informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, organizowanie szkoleń, warsztatów i konferencji, udziale w kampaniach społecznych itp.
7. Udziale osób zajmujących się pomocą dla ofiar przemocy – w szkoleniach i warsztatach zewnętrznych w celu podnoszenia kwalifikacji i jakości usług świadczonych na rzecz osób uwikłanych w przemoc.
8. Współuczestnictwo w organizacji spotkań, konferencji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, promowania zdrowego stylu życia, wartości rodzinnych i postaw prospołecznych.

X Spodziewane rezultaty

Poprzez realizację celów Programu zakłada się osiągnięcie następujących rezultatów:

1. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie oraz zachowań agresywnych.
2. Poprawę stanu bezpieczeństwa życia rodzin zagrożonych i uwikłanych w przemoc w rodzinie.

3. Zwiększenie społecznej wrażliwości, podniesienie poziomu empatii i zaangażowania w sprawę przeciwdziałania przemocy. Kształtowanie właściwych postaw społecznych oraz zachowań powszechnie akceptowanych.
4. Nabywanie umiejętności wczesnego rozpoznawania i nazywania symptomów zagrożeń związanych z przemocą.
5. Poszerzenie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem, konstruktywnego rozwiązywania problemów i radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
6. Zwiększenie skuteczności i dostępności oraz ilości form pomocy dla osób doświadczających przemocy.
7. Podniesienie jakości usług i form pomocy skierowanych do osób pracujących ze sprawcami i ofiarami przemocy.

XI Posiadane zasoby związane z problematyką przemocy w rodzinie

Na terenie Powiatu Bydgoskiego działa wiele instytucji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy prowadzi punkt poradnictwa specjalistycznego, w którym zatrudniony jest prawnik, psycholog oraz pedagog udzielający pomocy w osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

W wyniku konsultacji przeprowadzonych z przedstawicielami gmin powiatu bydgoskiego zostały zebrane informacje na temat oferty gmin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania na rzecz rodzin zagrożonych lub dotkniętych przemocą w rodzinie są podejmowane we wszystkich gminach powiatu bydgoskiego.

Tabela 2. Posiadane zasoby związane z problematyką przemocy w rodzinie stan na 2010r.

GMINA	Komisja Rozw. Prob. Alk.	Zespół interdyscyplinarny	Hostel	Wsparcie dla osób doświadczających przemocy	Wsparcie dla osób stosujących przemoc	Świetlice środowiskowe	Punkt Konsultacyjny	Programy/ współpraca/ inne
Białe Błota	GKRPA Klub AA	brak	Brak. Możliwość zapewnienia schronienia w schroniskach: -Bydgoszcz, -Kołaczkowo			Tak 3 świetlice	tak. Punkt Interw. Kryzys. - Rodzinny Punkt Konsult.	Pomoc specjalistyczna-współpraca z placówkami w Bydgoszczy W planach utworzenie miejsc hotelowych przy Punkcie Interw. Kryzys.
Dąbrowa Chełmińska	1. Gminna Komisja Rozw. Probl. Alk. Narkom. i Przemocy 2. punkt konsultacyjny Klub AA w Ostrońcu	W trakcie tworzenia	NIE	w punkcie konsultacyjnym	w punkcie konsultacyjnym	NIE	TAK	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii i Przemocy w Rodzinie Współpraca z BYDG. Ogr. Rozwiązyw. Probl. Alk.
Dobrcz	1. GKRPA 2. Grupa AL - ANON	tak	nie	Brak (Współpr. z MOPS Bydg. i SOW Tuchola)	Brak (współ. z MOPS Bydg. i SOW Tuchola)	Tak 9 środow., 3 terapeut.	tak	STOP PRZEMOCY (szkoły)

Koronowo	MGKRPA AA EMAUS Poradnia zdr. psych i leczenia uzal. Gr. terap. dla os. uzal. od alkoholu Terapia dla os. współ. uzal.	tak	nie Współpraca z SOW w Tucholi	Psycholog i pedagog w SP ZOZ, w Bydż. Punkt dla ofiar kar	Psycholog i pedagog w SP ZOZ, w Bydż.	Tak I środowisko wa	brak	Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gminny program profilaktyczny i rozwiązywania problemów alkoholowych. Gminny program przeciwdziałania narkomanii.
Nowa Wieś Wielka	GKRPA	Zespół interdyscy- plinarny wspierają- cy rodzinę Zespół interwencji kryzysowej	Mieszkania Chronione- pokój dla osób z interwencji kryzysowej	Zespół interdyscypl- inarny wspierający rodzinę, Psycholog	Zespół interdyscyplin- arny wspierający rodzinę	Tak – 6	brak	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Program pomocy psychologicznej dla uczniów i rodziców szkół na terenie gminy, Realizacja programu w szkołach w ramach V edycji programu społecznego "Szkoła bez przemocy", Poradnictwo dla rodziców prowadzona przez specjalistów w dni wywiadówek szkolnych
Osielsko	1.GKRPA 2. grupa wsparcia dla AA	W trakcie tworzenia	Nie (współpraca z Domem Dobrego Pasterza w Żołędowie)	Rodzinny Punkt Konsultacyj- ny	Rodzinny Punkt Konsultacyjny.	Brak	tak	"Spójrz inaczej na agresję." Realizacja w szkołach Psycholog od spraw przemocy. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Probleatów Alkoholowych i Narkomanii. Kolonie letnie dla dzieci z problemem przemocy w rodzinie. Pomoc specjalistyczna- współpraca z placówkami w Bydgoszczy.
Sicienko	GKRPA RPK 3 gr.wsparcia dla męcz. Uzal. od alkoholu	Tak, od czerwca 2011 r.,	brak	RPK, PIK Grupa wsparcia dla ofiar przemocy	RPK, PIK	Tak I	Tak PIK., RPK	brak
Solec Kujawski	GKRPA	Tak- ds. przemocy w rodzinie	Nie	Procedura "niebieska karta"	w punkcie konsultacyjnym	Tak 2 środowisko we - terapeutycz- ne	Tak (kurator sadowy, psycholo- g, prac. socjalny)	"Popołudniowe wejścia w środowisko", Półkolonie dla dzieci Współpraca z Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka Informator o instytucjach świadczących pomoc , wsparcie, poradnictwo
PPP-P w Koronowie z Filią w Bydgoszczy		Zespół specjalistów		Psycholodzy, pedagogy, terapeuci				Poradnictwo rodzinne, terapię indywidualne i rodziny, współpraca ze szkołami i placówkami objętych opieką psych. – pedagog. Poradni

Gminy korzystają ze schronisk i hosteli działających na terenie miasta Bydgoszczy oraz w Województwie Kujawsko – Pomorskim, m.in. w Kołaczku i Żołędowie. Ponadto osoby

doznające przemocy w rodzinie korzystają ze specjalistycznego wsparcia w Bydgoskim Ośrodku Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi, Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Koronowie z Filią w Bydgoszczy. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy oferuje pomoc prawnika, pedagoga i psychologa w ramach punktu poradnictwa specjalistycznego i rodzinnego.

XII. Źródła finansowania

Program będzie finansowany z różnych źródeł: budżetu samorządu powiatowego, budżetu państwa, zewnętrznych środków finansowych Unii Europejskiej.

XIII. Realizatorzy

Głównym realizatorem Programu będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bydgoszczy.

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie realizowany we współpracy z lokalnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, które zajmują się sprawami rodziny.

XIV Ewaluacja programu

Miejscem realizacji Programu jest obszar Powiatu Bydgoskiego.

Program będzie realizowany w latach 2011 – 2015.

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Monitorowanie Programu odbywać będzie się na podstawie corocznej analizy realizacji założeń Programu oraz sprawozdawczości.

Zasoby zawarte w programie będą podlegać weryfikacji w terminie do 31 marca kolejnego roku.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

XV. Instytucje i organizacje współpracujące:

- Sąd Rejonowy w Bydgoszczy
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Bydgoszczy
- Posterunki Policji w Gminach
- Koordynatorzy Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koronowie z Filią w Bydgoszczy
- Gminne i Miejsko - Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej

W konsultacjach przy tworzeniu programu brali udział przedstawiciele:

- Komendy Miejskiej Policji w Bydgoszczy
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Chełmińskiej
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrczu
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Wielkiej
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sicienku
- Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koronowie
- Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Solcu Kujawskim

Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

Arleta Miłuch